

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньої-професійної
програми «Медсестринство»

“30 ” серпня 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-
наукового медичного інституту

Протокол від “30”серпня 2024 р. №1

СИЛАБУС

«Медсестринство в професійній патології»

обов’язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	22 Охорона здоров’я
спеціальність	223 Медсестринство
спеціалізація	223.01 Медсестринство
освітньо-професійна програма	Медсестринство
кваліфікація освітня	бакалавр медсестринства
кваліфікація професійна	сестра медична/брат медичний
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	III курс, VII семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої медицини
протокол від 28.08.2024 р. №1

Полтава – 2024 р.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	к.мед.н., доцент закладу вищої освіти Світлана ШУТЬ доктор філософії, асистент Тетяна ІВАНИЦЬКА
Профайл викладача (викладачів)	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532)688390 (0532) 532576
E-mail:	propedevtika_simmed@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3, 0 /90, із них:

Лекції (год.) – 10

Практичні (год.) – 32

Самостійна робота(год). - 48

Вид контролю - ПМК

Політика навчальної дисципліни

Особливості вивчення дисципліни «Медсестринство в професійній патології» визначається політикою університету та кафедри щодо організації освітнього процесу, ґрунтується на засадах академічної доброчесності та базується на нормах законодавства України щодо статуту та положення ПДМУ. Кафедрою створене якісне та безпечне освітнє середовище, що дає змогу здобувачам освіти долучитися на практиці до майбутньої професійної діяльності.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі освіти діють відповідно до:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про організацію та методик проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ»;
- «Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці»;
- «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» та ін. (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дисципліна «Медсестринство в професійній патології» є нормативною і відноситься до фахової підготовки здобувача освіти спеціальності 223 «Медсестринство». Вагове значення надається поглибленому вивченню умов впливу несприятливих факторів виробництва, шляхом поєднання професійних знань, вмінь та навичок діагностики та моніторингу стану здоров'я працівника в певних галузях промислового

виробництва та сільського господарства, клінічного перебігу професійних захворювань та інтоксикацій, класифікації, питань експертизи працездатності, реабілітації, надання невідкладної допомоги та сестринського догляду за пацієнтами, з метою забезпечення теоретичної та практичної підготовки бакалаврів за спеціальністю - сформувати цілісне уявлення про холістичну модель профпатології.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення питань діагностики найбільш розповсюджених професійних захворювань, організації заходів спрямованих на їх попередження, шляхом моніторингу та аналізу, дослідництва та критичного клінічного мислення у процесі застосування знань теоретичної, практичної та доказової медицини у профхворобах, з метою ефективного надання медичної допомоги робітникам промислових підприємств чи при здійсненні санітарного нагляду, попередження можливого шкідливого впливу професійних факторів на організм.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Відповідно до примірного навчального плану, вивчення дисципліни «Медсестринство в професійній патології» передбачено у 7 семестрі, коли здобувачем освіти набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: анатомія людини, психологія, патологічна фізіологія, сестринська справа, медсестринство у внутрішній медицині, з якими інтегрується програма дисципліни.

Вивчення дисципліни «Медсестринство в професійній патології» формує засади подальшого опанування здобувачем освіти клінічних дисциплін – клінічне медсестринство, менеджмент та лідерство у медсестринстві, основи охорони праці в галузі, медсестринська переддипломна практика, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є надання здобувачам освіти фундаментальної і логічно-послідовної системи знань практичної спрямованості необхідних для діагностики найбільш розповсюджених професійних захворювань, організації заходів спрямованих на їх попередження, шляхом моніторингу та аналізу, дослідництва та критичного клінічного мислення у процесі застосування знань теоретичної, практичної та доказової медицини у профхворобах, з метою ефективного надання медичної допомоги робітникам промислових підприємств чи при здійсненні санітарного нагляду, попередження можливого шкідливого впливу професійних факторів на організм.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- поглиблене вивчення теоретичних та прикладних засад діагностики та моніторингу стану здоров'я працівників промислових підприємств та сільського господарства, що оглядово вивчалися на попередніх курсах, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю;
- удосконалення теоретичних знань ранньої діагностики професійних захворювань з метою підвищення ефективності медичних послуг;
- удосконалення та систематизація навиків із методології «доказового пошуку» застосування основних діагностичних методів відповідно до принципів доказового медсестринства, дослідження та аналіз діагностичних критеріїв оцінки стану здоров'я працівників підприємств, функцій органів і систем при професійній патології;
- поглиблене вивчення факторів ризику й розвитку клінічних проявів імовірних ускладнень та побічної дії шкідливих чинників виробництва пов'язаних з аналізом та інтерпретацією даних діагностичних досліджень;
- удосконалення медсестринських навичок пошуку, аналізу, систематизації і викладення достовірної інформації щодо особливостей раціонального вибору і застосування загальних та спеціальних, клінічних та параклінічних методів обстеження пацієнта залежно від клінічної картини, характеру перебігу професійної патології і супутніх коморбідних станів, диференційної діагностики, віку пацієнта;

- удосконалення та систематизація навиків проведення медсестринського процесу, надання медикаментозної та невідкладної допомоги при професійних отруєннях та інтоксикаціях, проведення профілактичних заходів та участь у проведенні експертизи працездатності.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна «Медсестринство в професійній патології».

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

- інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності :

- ☐ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ☐ Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- ☐ Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ☐ Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ☐ Здатність працювати в команді.
- ☐ Навички міжособистісної взаємодії.
- ☐ Здатність діяти на основі етичних міркувань

Спеціальні:

- ☐ Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.
- ☐ Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.
- ☐ Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
- ☐ Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

- ☐ Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1).
- ☐ Проводити діагностику згідно спеціалізації 223.01 Медсестринство: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.
- ☐ Планувати медсестринські втручання
- ☐ Виконувати медичні маніпуляції (за списком 2) з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму.
- ☐ Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів
- ☐ щодо стабілізації функціонального стану організму (за списком 5).
- ☐ Виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби (за списком 7).
- ☐ Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9).
- ☐ Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком 10).
- ☐ Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

Результати навчання для дисципліни: по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати: -

- роль і значення шкідливих факторів виробничого середовища у виникненні професійних захворювань;
- етапи становлення професійної патології як клінічної дисципліни для внутрішньої медицини та внесок окремих вчених на кожному з її етапів;
- механізми розвитку професійних захворювань
- клінічні симптоми, методи діагностики професійних захворювань;
- діагностичні критерії професійних захворювань;
- принципи лікування, профілактики та реабілітації хворих із професійними захворюваннями;
- основні принципи експертизи працездатності хворих із професійними захворюваннями;

вміти:

- Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1).
- виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.
- Планувати медсестринські втручання.
- Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю.
- Здійснювати медсестринське адміністрування.
- Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.
- Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 2) з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму.
- Належно виконувати медичні маніпуляції (за списком 3) з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта.
- Виконувати найпростіші методи фізіотерапії (за списком 6).
- Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта (за списком 4).
- Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму (за списком 5).
- Виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби (за списком 7).
- Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження (за списком 8).
- Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9).
- Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком 10).
- Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб (за списком 11).
- Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.
- Проводити медико-гігієнічну пропаганду.
- Належно вести відповідну медичну документацію.
- Демонструвати вміння ефективної професійної комунікації в усній, письмовій формах українською та англійською мовами для реалізації академічної мобільності, ефективного обміну професійною інформацією.
- Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері охорони здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	2	3
Модуль 1. Медсестринство у професійній патології		
1	Принципи класифікації та особливості діагностики професійних захворювань.	2
2	Професійні хвороби органів дихання, зумовлені впливом промислових аерозолів (пневмоконіози). Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
3	Медсестринський процес у наслідок впливу випромінювання у виробничому середовищі. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
4	Медсестринський процес при професійній патології у наслідок дії вібрації та шуму. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
5	Професійні хвороби, обумовлені впливом електромагнітного та лазерного випромінювання, ультразвуку. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації.	2
	Разом	10

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовними модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті – планом не передбачено

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовними модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

6. Тематичний план практичних занять за модулями і змістовними модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Модуль 1. Медсестринство у професійній патології		
	<i>Змістовий модуль 1. Захворювання, обумовлені впливом промислових аерозолів та дією фізичних факторів</i>	
1.	Особливості медсестринського процесу в клініці професійної патології. Лікарська етика і питання медичної деонтології в професійній патології. Нормативно-правові документи.	2
2	Принципи класифікації та особливості діагностики професійних захворювань.	2
3	Медсестринський процес при професійній патології у наслідок дії промислових аерозолів.	2

	Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	
4	Медсестринський процес при професійній патології у наслідок дії органічного пилу та металів (металоконоізи). Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
5	Медсестринський процес при професійній патології у наслідок дії вібрації та шуму.. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
6	Медсестринський процес у наслідок впливу випромінення у виробничому середовищі. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
7	Висотна та кесонна хвороби: патогенез, клінічні прояви, медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.	2
8	Захворювання, спричинені дією несприятливих факторів виробничого мікроклімату. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
9	Переохолодження в умовах виробничого середовища. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
	Змістовий модуль 2. Захворювання, обумовлені впливом токсичних факторів виробничого середовища	
10	Медсестринський процес при професійній патології з переважним ураженням кровотворної системи. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
11	Медсестринський процес при професійній патології у наслідок впливу токсичних факторів . Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації.	2
12	Медсестринський процес при професійній патології у наслідок дії пестицидів та факторів алергізуючої дії.	2

	Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	
13	Медсестринський процес при професійній патології унаслідок дії професійних канцерогенів. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	2
14	Захворювання кістково-м'язової системи та сполучної тканини. Характеристика основних видів виробничих процесів, що обумовлюють професійні дискінезії та дисоціативні моторні розлади. Основні клінічні форми. Хронічні міофібрози передпліччя і плечового поясу, стенозуючі лігаментози, стилоїдоз (ліктьовий, плечовий), епіконділіт, бурсити ліктьового і колінного суглобів, периартрози (плечо-лопатковий, ліктьовий, колінний), артрози, остеоартрози, остеохондропатії (остеонекрози), остеохондрити тощо. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.	2
15	Професійні хвороби, обумовлені впливом електромагнітного та лазерного випромінювання, ультразвуку. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації.	2
16	ПМК	2
	Разом	32

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять .	16
2	Самостійне опрацювання теми: Професійна інтоксикація ртутьорганічними пестицидами. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	3
3	Самостійне опрацювання теми: Професійний токсичний гепатит та цироз печінки. Умови їх розвитку, патогенез, клінічна картина, перебіг, діагностика. Медсестринський процес та сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, лікарсько-трудової експертизи трудової реабілітації	3
4	Робота у відділенні терапевтичного профілю	12
5	Опанування практичними навичками	10
6	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Разом	48

Індивідуальні завдання

1. Огляд наукової та методичної літератури відповідно до тематики лекцій, практичних занять;
2. Участь у науково-дослідній роботі;
3. Підготовка наукових доповідей (тези, статті) на студентські наукові конференції.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до підсумкового модульного контролю

1. Визначте профпатологію як клінічну дисципліну.
2. Вкажіть класифікацію професійних захворювань.
3. Визначте історичні відомості щодо розвитку професійної патології.
4. Охарактеризуйте основні принципи організації профпатологічної служби і структури професійної захворюваності в Україні.
5. Охарактеризуйте основні принципи медичної етики і питань медичної деонтології у професійній патології.
6. Поясніть особливості клінічного обстеження і діагностики професійних захворювань.
7. Вкажіть основні принципи організації та проведення попередніх і періодичних медичних оглядів працівників.
8. Обґрунтуйте основні заходи профілактики професійних отруєнь і захворювань.
9. Дайте характеристику основним принципам лікарсько-трудової експертизи при професійних захворюваннях, медичної та трудової реабілітації.
10. Визначте пневмоконіози: етіологія, патогенез, класифікація, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі виробництва підвищеного ризику впливу речовин, із розвитком пневмоконіозів.
11. Поясніть особливості діагностики силікозу: клінічна картина, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
12. Визначте коніотуберкульоз: патогенез, класифікація, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
13. Визначте силікатози (азбестоз, цементний пневмоконіоз): етіологія, патогенез, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
14. Охарактеризуйте карбоконіози (антракоз, графітоз): етіологія, патогенез, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
15. Охарактеризуйте металоконіози (сидероз, алюмініоз): етіологія, патогенез, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
16. Вкажіть основні особливості розвитку пневмоконіозу електрозварювальників: етіологія, патогенез, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
17. Вкажіть основні особливості розвитку гіперчутливих пневмонітів: особливості клінічного перебігу, діагностика.
18. Вкажіть принципи діагностики вібраційної хвороби внаслідок дії локальної вібрації: етіологія, патогенез, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі підвищеного ризику впливу локальної вібрації.
19. Вкажіть принципи діагностики вібраційної хвороби внаслідок дії загальної вібрації: етіологія, патогенез, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі впливу загальної вібрації.
20. Проведіть аналіз застосування основних методів лабораторної та інструментальної діагностики вібраційної патології.
21. Визначте нейросенсорну приглухуватість: етіологія, патогенез, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.

22. Поясніть механізми дії підвищеного тиску кисню середовища на організм при кесонній хворобі: клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
23. Поясніть механізми дії зниженого парціального тиску кисню у повітрі, що вдихається, на організм людини при висотній хворобі. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
24. Визначте механізми впливу електромагнітних хвиль радіочастот на організм людини. Основні клінічні синдроми, принципи лікування, профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі ризику впливу електромагнітного випромінювання.
25. Визначте механізми впливу лазерного випромінювання на організм людини. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі ризику впливу лазерного випромінювання.
26. Визначте професійні захворювання, спричинені впливом ультразвуку. Механізм дії, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі впливу ультразвукового випромінювання.
27. Поясніть механізми дії умов виробничого середовища на працюючого: мікроклімат, вологість, температура, рух повітря. Механізм дії, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
28. Визначте механізми дії перегрівання та переохолодження в умовах виробничого середовища. Механізм дії, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
29. Складіть алгоритм невідкладної допомоги при непритомності унаслідок перегрівання організму в умовах виробничого середовища.
30. Складіть алгоритм невідкладної допомоги при переохолодженні, унаслідок дії низьких температур виробничого середовища.
31. Визначте основні професії, які належать до групи ризику щодо розвитку професійних захворювань опорно-рухового апарату.
32. Визначте основні клінічні форми професійних дискінезій. Механізм дії, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
33. Проведіть диференційну діагностику професійних захворювань опорно-рухового апарату.
34. Дайте визначення хронічним міофіброзам. Вкажіть основні етіологічні фактори, особливості клінічної картини та перебігу, принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
35. Вкажіть основні етіологічні фактори розвитку бурситу. Особливості клінічної картини та перебігу, принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
36. Вкажіть основні етіологічні фактори розвитку періартриту плечового суглоба. Особливості клінічної картини та перебігу, принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
37. Вкажіть основні етіологічні фактори розвитку моно- та поліневропатії верхніх і нижніх кінцівок. Вегетативно-сенсорні радикулопатії та радикуломієлопатії. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
38. Класифікуйте професійні захворювання системи крові.
39. Визначте професійні інтоксикації бензолом, аміно- і нітросполуками. Основні галузі ризику впливу. Механізм дії, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
40. Складіть алгоритм невідкладної допомоги при професійному отруєнні бензолом та аміно- і нітросполуками.

41. Поясніть механізм дії карбон оксиду (II) при отруєнні. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
42. Складіть алгоритм невідкладної допомоги при отруєнні карбон оксидом (II).
43. Поясніть механізм дії інтоксикації при отруєнні арсеном. Основні галузі ризику впливу. Механізм дії, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
44. Вкажіть діагностичні критерії сатурнізму. Патогенез гематологічних порушень.
45. Вкажіть діагностичні критерії інтоксикації свинцем. Основні галузі ризику впливу. Механізм дії, клінічна картина, особливості перебігу, форми захворювання, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
46. Вкажіть основні діагностичні критерії сидероахрестичної анемії при свинцевій інтоксикації.
47. Охарактеризуйте основні принципи та методи лікування свинцевої інтоксикації, профілактичних заходів та експертизи працездатності.
48. Дайте характеристику сучасним уявленням про механізм дії токсико-хімічних агентів на розвиток патології бронхолегеневої системи. Класифікація гострих уражень органів дихання токсико-хімічної етіології. Механізм дії, клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
49. Складіть алгоритм надання невідкладної допомоги при гострому токсичному набряку легенів унаслідок дії токсико-хімічних агентів. Основні принципи профілактики ускладнень.
50. Складіть алгоритм надання невідкладної допомоги при професійній бронхіальній астмі унаслідок дії токсико-хімічних агентів. Загальна характеристика алергенів, які викликають професійну бронхіальну астму. Шляхи профілактики
51. Вкажіть клініко-хімічну характеристику гепатотропних речовин, патогенетичні особливості токсичного гепатиту. Клінічні форми, залежно від виду хімічного чинника. Основні принципи лікування, методи профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі виробництва підвищеного ризику впливу цих речовин.
52. Вкажіть клініко-хімічну характеристику нефротоксичних речовин, патогенетичні особливості токсичної нефропатії. Клінічні форми та особливості перебігу залежно від виду хімічного чинника. Основні принципи лікування, методи профілактики та експертизи працездатності. Основні галузі виробництва підвищеного ризику впливу цих речовин.
53. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні ртуттю.. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
54. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні марганцем. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
55. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні тетраетилсвинцем. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
56. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні сірковуглецем. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
57. Наведіть класифікацію пестицидів, основні галузі ризику впливу пестицидів.
58. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні хлорорганічними сполуками. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
59. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні фосфорорганічними сполуками. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
60. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні ртутьорганічними сполуками. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.

61. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні арсеновмісними сполуками. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
62. Охарактеризуйте механізм розвитку інтоксикації при отруєнні похідними карбамінової кислоти. Основні галузі ризику впливу. Клінічна картина та особливості перебігу, основні принципи діагностики, лікування, профілактики та експертизи працездатності.
63. Складіть алгоритм невідкладної допомоги та застосування антидотної терапії при гострих професійних отруєннях.
64. Дайте характеристику професійним факторам, які викликають злоякісні новоутворення: хімічні, фізичні та біологічні.
65. Вкажіть основні виробничі процеси, що пов'язані з небезпекою розвитку злоякісних новоутворень. Основні клінічні варіанти професійних онкологічних захворювань.
66. Вкажіть особливості діагностики новоутворень професійної етіології. Основні принципи профілактики та сучасні аспекти лікування професійних новоутворень, лікарсько-трудова експертиза та медико-соціальна реабілітація

Перелік практичних навичок, для підготовки здобувачів освіти до підсумкового модульного контролю

1. Аналізувати відомості санітарно-гігієнічної характеристики умов праці та професійного анамнезу хворого для визначення можливості розвитку професійного захворювання.
2. Проводити медсестринське клінічне обстеження пацієнта з метою виявлення в нього ознак можливого професійного захворювання.
3. Аналізувати механізм дії несприятливих факторів виробничого середовища, які викликали розвиток професійного захворювання.
4. Визначити у пацієнта наявність можливих супутніх непрофесійних хвороб (коморбідна патологія).
5. Провести диференційну діагностику між передбачуваним професійним та непрофесійними захворюваннями.
6. Визначити конкретні особливості перебігу конкретного професійного захворювання.
7. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів.
8. Вирішити питання щодо працездатності та працевлаштування хворого на основі особливостей клінічної картини, професії хворого та умов праці.
9. Розробляти плани попередніх і періодичних медичних оглядів працівників.
10. Проводити аналіз результатів періодичного медичного огляду і на його підставі планувати профілактичні заходи щодо покращення умов праці та зниження загальної і професійної захворюваності.
11. Скласти медсестринський план санітарно-освітньої роботи на підприємстві.
12. Проводити медсестринське клінічне обстеження хворого з метою виявлення у нього ознак можливого професійного захворювання, викликаного впливом промислових аерозолів, застосовуючи при цьому результати лабораторних та інструментальних досліджень.
13. Оцінити рентгенологічну картину, визначити характерні ознаки пневмоконіозу.
14. Аналізувати особливості результатів спірографії при пневмоконіозі.
15. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, викликаних впливом промислових аерозолів.
16. Вирішувати питання про працездатність і раціональне працевлаштування при професійних захворюваннях, викликаних впливом промислових аерозолів на основі клінічної картини захворювання, ступеня функціональних розладів, професії хворого, умов праці.
17. Скласти план медсестринського диспансерного спостереження за хворим із професійним захворюванням, викликаним впливом промислових аерозолів.
18. Аналізувати відомості санітарно-гігієнічної характеристики умов праці та професійний анамнез хворого для визначення основних фізичних несприятливих чинників розвитку вібраційної хвороби.

19. Визначити особливості перебігу вібраційної хвороби, залежно від виду вібрації.
20. Проводити медсестринське клінічне обстеження пацієнта з метою виявлення у нього ознак можливого професійного захворювання, викликаного дією фізичних факторів, застосовуючи при цьому результати лабораторних та інструментальних досліджень.
21. Аналізувати результати інструментальних методів дослідження: палестезіометрії, капіляроскопії, аудіометрії.
22. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, викликаних дією фізичних факторів.
23. Вирішувати питання про працездатність і раціональне працевлаштування при професійних захворюваннях, викликаних дією фізичних факторів, на основі клінічної картини захворювання, ступеня функціональних розладів, професії хворого, умов праці.
24. Скласти план медсестринського диспансерного спостереження за хворим із професійним захворюванням, викликаним дією фізичних факторів.
25. Визначити основні шкідливі фактори виробничого середовища, які викликають захворювання, пов'язані з фізичним навантаженням та перенапруженням окремих органів і систем.
26. Проводити медсестринське клінічне обстеження пацієнта з метою виявлення у нього ознак можливого професійного захворювання, викликаного впливом фізичного навантаження та перенапруження окремих органів і систем, застосовуючи при цьому результати лабораторних та інструментальних досліджень.
27. Оцінювати результати лабораторних та інструментальних досліджень щодо діагностики цих захворювань.
28. Здійснювати диференційну діагностику між передбачуваним професійним та непрофесійними захворюваннями.
29. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, викликаних впливом фізичного навантаження та перенапруження окремих органів і систем.
30. Вирішувати питання про працездатність і раціональне працевлаштування при професійних захворюваннях, викликаних впливом фізичного навантаження та перенапруження окремих органів і систем на основі клінічної картини захворювання, ступеня функціональних розладів, професії хворого, умов праці.
31. Скласти план медсестринського диспансерного спостереження за хворим із професійним захворюванням, викликаним впливом фізичного навантаження та перенапруження окремих органів і систем.
32. Проводити медсестринське клінічне обстеження пацієнта з метою виявлення у нього ознак можливого професійного захворювання, викликаного впливом хімічних факторів, застосовуючи при цьому результати лабораторних та інструментальних досліджень.
33. Оцінювати вміст токсичних речовин у біологічних середовищах: ртуті, свинцю у сечі, карбокси- та метгемоглобіну у крові.
34. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів при професійних захворюваннях, викликаних впливом хімічних факторів.
35. Володіти методами антидотної терапії при професійних отруєннях.
36. Вирішувати питання про працездатність і раціональне працевлаштування при професійних захворюваннях, викликаних впливом хімічних факторів на основі клінічної картини захворювання, ступеня функціональних розладів, професії хворого, умов праці.
37. Скласти план медсестринського диспансерного спостереження за хворим із професійним захворюванням, викликаним впливом хімічних факторів.
38. Аналізувати механізм дії несприятливих факторів виробничого середовища, які можуть бути чинниками розвитку професійного захворювання.
39. Проводити медсестринське клінічне обстеження пацієнта з метою виявлення у нього ознак можливого токсичного ураження органів дихання, гепатобіліарної, сечовидільної, нервової систем професійного генезу.
40. Вміти інтерпретувати результати клінічних, біохімічних та інструментальних методів дослідження.

41. Оцінювати вміст токсичних речовин у біологічних середовищах.
42. Визначати ступінь та стійкість порушень органів дихання, гепатобіліарної, сечовидільної, нервової систем із метою обґрунтування діагнозу.
43. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів на основі клінічної картини захворювання, ступеня функціональних розладів органів та систем.
44. Проводити медсестринське клінічне обстеження хворого з метою виявлення у нього ознак можливого професійного захворювання, викликаного впливом хімічних речовин, які застосовують у сільськогосподарській галузі (фосфорорганічних, хлорорганічних, ртутьвмісних та ін.), застосовуючи при цьому результати лабораторних та інструментальних досліджень.
45. Тракувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження при інтоксикаціях сільськогосподарськими отрутохімікатами.
46. Володіти методами антидотної терапії при інтоксикаціях отрутохімікатами.
47. Проводити медсестринське клінічне обстеження хворого з метою виявлення у нього ознак можливого професійного алергічного захворювання, застосовуючи при цьому результати лабораторних та інструментальних, алергологічних досліджень.
48. Тракувати результати алергологічних проб.
49. Уміти застосовувати сучасні принципи лікування алергічного стану професійного генезу.
50. Аналізувати механізм можливої дії несприятливих факторів виробничого середовища, які викликали розвиток онкологічної патології професійного характеру.
51. Проводити медсестринське клінічне обстеження пацієнта з метою виявлення у нього ознак можливого онкологічного захворювання професійного генезу, застосовуючи при цьому результати лабораторних та інструментальних досліджень.
52. Скласти план медико-соціальних та реабілітаційних заходів щодо пацієнтів із онкологічними хворобами професійної етіології.

Методи навчання

- вербальні методи, в тому числі і застосуванням технологій дистанційного навчання (лекція, відео-лекція, пояснення, розповідь, бесіда);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (вирішення ситуаційних задач, виконання практичних навичок)
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (виконання практичних навичок на муляжах, робота з хворими в клініці);
- пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні;
- репродуктивні;
- метод проблемного викладу;
- частково-пошукові або евристичні.
- тематичні дискусії;
- аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод);
- імітаційні завдання;
- презентації;
- тренінги
- проблемний метод навчання, який націлений на формування у студентів здатностей до діалогу, вміння відстоювати свою власну думку;
- бесіда, яка спонукає здобувачів освіти міркувати, аналізувати та відтворювати раніше отриманні знання;
- «мікрофон», який дає можливість кожному студенту швидко, по черзі, дати відповідь на запитання чи висловити свою думку;
- метод навчання «мозковий штурм», який спонукає студентів проявити увагу та творчість, допомагає знайти кілька рішень з означеної теми шляхом вільного вираження думок тощо;

Форми та методи оцінювання

- Попередній (діагностика вихідного рівня знань студентів);
 - Поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу здобувачами освіти окремих тем та змістових модулів);
 - Підсумковий модульний контроль (загальна діагностика якості знань та навичок здобувачів освіти у відповідності до гуманітарної компоненти підготовки фахівців магістерського рівня);
- Ці види контролю охоплюють:
- усний контроль;
 - письмовий контроль;
 - тестовий контроль;
 - практична перевірка;
 - самоконтроль;
 - самооцінка
 - перевірка вирішення ситуаційних завдань
 - оцінювання у вигляді підсумкового модульного контролю.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточне оцінювання

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей. Оцінювання знань здійснюється шляхом усного опитування (індивідуальне і фронтальне); письмового опитування; тестового контролю; перевірки практичних навичок, самоконтролю. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки здобувачів освіти: тести, розв'язання ситуаційних задач, контроль засвоєння практичних навичок.

Оцінювання поточної успішності здійснюється відповідно до положення про організацію освітнього процесу в ПДМУ. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти можна знайти за посиланням https://pdmu.edu.ua/storage/departement-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJJaApmMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

До екзамену допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять в межах модуля та виконали всі вимоги, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (позитивні оцінки зі змістовних модулів).

Екзамен проводиться в один день у два етапи: комп'ютерне тестування та теоретична складова (яка включає 1 питання з кожного змістовного модуля). На першому етапі в день складання екзамену в кафедральному комп'ютерному класі (або електронному залі відпрацювання пропущених занять університету) здобувачі вищої освіти проходять тестування за 20 питаннями (час на виконання – 20 хвилин) з бази тестових завдань єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ). Кожна вірна відповідь за тестове завдання при складанні комп'ютерного контролю зараховується як 1 бал (максимально в сумі за перший етап, відповідно 20 балів). Результат складання здобувачем вищої освіти комп'ютерного контролю не є підставою для недопуску його до складання теоретичної частини екзамену. Кожне питання екзаменаційного білету оцінюється в межах 0-20 балів.

За підсумком складання комп'ютерного контролю та теоретичної частини іспиту здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) під час складання екзамену, отримані результати анулюються, студенту за відповідь виставляється оцінка “незадовільно» (0 за 200 бальною системою).

У разі незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою, отриманою за екзамен, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію (у відповідності до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти»).

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення навчальної дисципліни з якої проводиться екзамен, дисципліни (за винятком компонентів ЄДКІ) мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання екзамену і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до додатку 1 https://pdmu.edu.ua/storage/departament-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

при цьому присутність здобувача освіти на екзамені не є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає екзамен за загальними правилами.

Здобувач вищої освіти має право на перескладання іспиту не більше 2-х разів і виключно до початку наступного семестру після закінчення вивчення відповідної дисципліни. Перший раз екзаменатору за умов обов'язкової присутності на перескладанні завідувача відповідної кафедри, другий раз – комісії, склад якої визначається деканом факультету (директором інституту). У виняткових випадках додаткове комісійне перескладання екзамену може бути проведено за рішенням ректорату Полтавського державного медичного університету.

Дозвіл на перескладання іспиту видається деканом, директором інституту (або його заступником) у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю», який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану. При організованому перескладанні іспиту групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість.

Результат перескладання іспиту засвідчується підписами всіх членів комісії у заліково-екзаменаційній відомості.

Методичне забезпечення :

- Силабус
- Тези для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті
- Список рекомендованої літератури
- Матеріали для контролю знань, умінь і навичок студентів:
- Тести різних рівнів складності
- Ситуаційні задачі
- Перелік навчального обладнання :
тематичні таблиці;
бланки з аналізами, ЕКГ, УЗД.
- Комп'ютерні контролюючі програми
- Відеофільми
- Мультимедійні презентації.

Рекомендована література

Базова

1. Загальні поняття професійних захворювань: навч. посіб./ М.В. Рішко, Л.Б. Прилипко, Н.В. Вантюх, А.В. Кедик - Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 46 с.

Допоміжна

1. Медсестринство у внутрішній медицині. Підручник. Шосте видання. О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура та інш. ВСВ «Медицина». – Київ, 2023. - 496 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна установа «Інститут медицини праці Академії медичних наук України» [Електронний ресурс] режим доступу https://www.umj.com.ua/article/or_anization/institut-mediciny-truda-amn-ukrainy
2. Клінічне Медсестринство у професійній патології. 1. Ф. Костюк, В.А. Капустник Підручник. [Електронний ресурс—] режим доступу <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/180/3/Profhvoroby.pdf>

3. МОЗ України <https://moz.gov.ua/uk/nakazi-moz>
4. <https://pdmu.edu.ua/>
5. Професійні хвороби: збірник тестових та ситуаційних завдань / В.Є.Кондратюк, С.Г. Сова, В.С. Ткачишин, О.М. Арустамян, О.Ю. Алексійчук, І.В.Думка; – Київ: НМУ імені О.О. Богомольця, 2023. – 160 с.
<http://ir.librarynmu.com/bitstream/123456789/11114/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D1%85%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8.pdf>
6. Робочий зошит до практичних занять з курсу «Професійні хвороби» для студентів 5-го курсу мед. факультетів / упоряд. В.А. Капустник, Б.О. Шелест, Н.К. Сухонос та ін. Харків :ХНМУ, 2022. 100 с.
<https://repo.knmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/737d5d15-3bfd-424b-a28a-b479d4b095fd/content>

Силабус розробила:

к.мед.н., доц. Світлана. ШУТЬ,
доктор філософії, асистент Тетяна ІВАНИЦЬКА.